

Nováček

pro vodní skauty a skautky

Průvodce nováčka skautským světem.

Kdo jsem

Jméno a příjmení

Přezdívka

Bydliště

E-mail

Telefon

Jiný kontakt

Posádka

Oddíl

Můj kamarád v oddíle

Kdysi dávno v Anglii...

Po celý měsíc bratři dřeli, potili se a opravovali. Pak byly díry zalepeny a jachta se skutečně stala hbitou plachetnicí, použitelnou i pro větší cesty. V návalu bratrského velikášství ji pojmenovali Koh-i-noor, podle nejcennějšího diamantu světa, stodevítikarátové hroudy velké jako pěst, nalézající se v britském královském pokladu. Pak plachtily na sever až ke Skotsku a odtud druhou stranou ke skalám, pokrytým ledovcem, k norským fjordům a zase zpátky.

Warington nešetřil pro své bratry chválou a hned jim sdělil nový nápad:

„Byli jste tak vynikající, tak perfektní, že jsem se rozhodl jet s vámi na regatu.“

„Regatu? Závody plachetnic? – S touhle lodí?“ zeptal se George.

„S touhle lodí. A my to vyhraje.“

Skutečně se zúčastnili několika plachetnicových regat. A skutečně si přinášeli vítězství. Plachetnice Koh-i-noor se stala v regatním sportu pojmem a čtyři bratři nebezpečnou konkurencí. Získali několik pohárů – ale žádné peníze. Jedině slavná regata v Yarmouthu u ostrova Wight přidávala vítěznému mužstvu k poháru ještě peněžní odměnu. Tu chtěli bratři získat, aby si koupili loď, nějakou ještě rychlejší, s níž měli v úmyslu vyhrát ještě více pohárů. Sebevědomí bratrům každopádně nechybělo.

Hned po startu regaty z Yarmouthu vyrazil Koh-i-Noor vpřed jako bouře až k vedoucí skupině lodí, pak však udělal Warington chybu: nechal vytáhnout příliš mnoho plachet. Člun se ihned vyřítit vpřed v nebezpečné boční poloze před všechny ostatní, cíl byl už na dohled, a tu se stalo to, co se dalo předpokládat: stožár ten nápor nevydržel a praskl. Koh-i-Noor se kolébal na vodě, už nešel dopředu. Další loď projela okolo a její posádka se hlasitě smála. Starší bratři se rezignovaně opřeli o lodní zábradlí.

A nyní přišla chvíle malého Stea:

„Nevzdávat se!“ zakřičel.

„Co se dá dělat,“ řekl Warington, „už nevyhraje. Vzdáme to.“

Stea byl jako bez sebe.

„Je přece jedno, že nebudeme první. Ale vzdát se? Nikdy!“

Bratři se po sobě podívali, přikýkli, odlepili se od zábradlí a přiložili ruku k dílu. Dali dohromady zbytky starého stožáru, upevnili ho ze všech stran, vytáhli plachtu a projeli díky svému dřívějšímu velkému náskoku do cíle ještě jako třetí. Byli diváky více oslavováni než vítězové.

(převzato z knihy *Vlk, jenž nikdy nespí*)

„Víš,
kdo to byl malý Ste? Byl to
Robert Baden-Powell, zakladatel skaut-
ského hnutí, který zažíval v dětství se svými
bratry mnohá dobrodružství, která jej přivedla na
myšlenku skautingu. Více se o něm dozvíš
na dalších stránkách.“

SKAUTSKÝ SLIB

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:
sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
duší i tělem být připraven/a pomáhat vlasti i bližním.

(K tomu mi dopomáhej Bůh.)

ZÁKON SKAUTŮ

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.
8. Skaut je veselý myslí.
9. Skaut je hospodárný.
10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.

ZÁKON SKAUTEK

1. Skautka je pravdomluvná.
2. Skautka je věrná a oddaná.
3. Skautka je prospěšná a pomáhá jiným.
4. Skautka je přítelkyní všech lidí dobré vůle a sestrou každé skautky.
5. Skautka je zdvořilá.
6. Skautka je ochránkyní přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skautka je poslušná rodičů, představených a vůdců.
8. Skautka je veselá myslí.
9. Skautka je hospodárná.
10. Skautka je čistá v myšlení, slovech i skutcích.

SKAUTSKÉ HESLO

Buď připraven/a!

DENNÍ PŘÍKAZ SKAUTŮ A SKAUTEK

Každý den vykonám alespoň jeden dobrý skutek.

Jak na to

Ahoj,

vítej mezi námi – skauty a skautkami. Ať už přicházíš z oddílu vlčat, světlušek nebo žabiček, nebo jsi ve skautském oddílu teprve krátce, stojíš na začátku nového dobrodružství. Budeš-li chtít, otevře ti cestu k novým kamarádům, k expedicím do přírody, ke spoustě nevšedních her a k zážitkům, na které jen tak nezapomeš.

Nováček se stane tvým průvodcem na samém startu. Pomůže ti poznat blíže skautskou myšlenku, tvůj skautský oddíl, posádku i základní dovednosti, které bys měl jako skaut ovládat. Na oplátku od tebe bude chtít trochu snahy. Snahy dívat se pozorně kolem sebe a chtít poznávat. Snahy být dnes alespoň o kousek lepší než včera.

Koukni doprostřed příručky! Nováček tam má všitou přílohu – Nováčkovskou zkoušku. V ní najdeš body, které musíš všechny úspěšně zvládnout, aby ses mohl stát členem skautského oddílu. Sešitek si můžeš vytrhnout, nosit s sebou na schůzky a tam ho bod po bodu plnit. Hlavně se neboj, že na to budeš sám. Se vším ti jistě ochotně pomůže tvůj kapitán, kormidelník, ostatní členové oddílu a taky Koumes s Veve.

Tak! A teď už se do toho můžeš pustit. Máš Nováčka, spoustu pomocníků a snad i chuť do plnění. Přejeme prima objevování.

„Ahoj, já jsem Koumes a tohle je Veve. Občas na tebe vykoukneme z dalších stránek, abychom ti řekli něco, bez čeho správní skauti a správné skautky určitě nemůžou existovat. Něco z toho už budeš možná znát, ale to nevadí, případné zopakování určitě neuškodí.“

Kdo je to skaut?

„Máš už za sebou schůzky nebo výpravy se skautským oddílem a sám bys možná dokázal na tuhle otázku odpovědět. Ale jestli ne, nevadí. Pojďme se na to kouknout spolu.“

Když se někdo rozhodne stát skautem, znamená to, že se rozhodl být člověkem, který se snaží být užitečný lidem i světu kolem sebe. Člověkem, který na sobě umí pořádně zapracovat, a také ví, kde k tomu může brát sílu.

Naštěstí na to vše není sám. Může se totiž opřít o skautský zákon, heslo, slib a denní příkaz. Hlavně mu ale pomůže samotný život ve skautském oddíle. Tam poznává své silné i slabé stránky. Ty silné rozvíjí, protože právě díky nim se může pravým skautem stát. Se slabými se učí bojovat, protože by mu na jeho cestě překážely a často i ubližovaly jeho kamarádům. Díky partě kamarádů a společným zážitkům poznává, jak je důležité, aby si lidé navzájem uměli pomáhat a chovali se k sobě přátelsky.

Být skautem také znamená být součástí celosvětového hnutí. Skauting dnes nenajdeme jen v šesti zemích z celkových 216 na celém světě. Všude jinde by ses na cestě kolem světa potkal se svými bratry a sestrami (jak se skauti a skautky často oslovují). A po chvíli povídání s nimi bys zjistil, že máte mnoho společného.

„Včera jsem chytil u nás na zahradě ježka a zavřel jsem ho do klece. Chci totiž pozorovat, co všechno žere a jak se chová, když nemá dostatek světla, potravu a místa k pohybu.“

Ano Ne

„Hurá, vyhráli jsme! Ten můj malý faul před gólem na 2:1 naštěstí rozhodčí neviděl.“

Ano Ne

„Holky, hned jsem dole, jen co donesu babičce nákup.“

Ano Ne

„Zítřejede na školní brigádu. Mami, co kdybys mě omluvila, mám pocit, jako by na mě něco lezlo.“

Ano Ne

„Ach jo! Mrzí mě, že jsem propásl další díl té nové televizní show. Ale ta hodina plavání navíc za to určitě stála.“

Ano Ne

Co myslíš, které z bublin vypustil z pusy skaut a které ne?

Zakroužkuj u každé bubliny možnost, která je podle tebe správná, a své rozhodnutí vysvětli kormidelníkovi.

Skautský zákon, heslo a slib

Skautský zákon

To je vlastně taková mapa, která ti říká, kudy vede spolehlivá skautská stezka. Zákon je něco, co platí – když se člověk podle něj snaží žít, má velkou šanci, že bude dobrým člověkem. Když na něj nedbá, dříve nebo později na své životní stezce může zabloudit.

Ten náš zákon, skautský, má deset bodů a ukazuje nám spolehlivou cestu už více než sto let.

Tady je:

- 1. Skaut je pravdomluvný.** Bez toho by ti totiž nemohli druzí věřit a nakonec bys nemohl věřit ani ty sám sobě. Pravdu je třeba chránit, a to i za cenu, že to bude mít pro tebe nepříjemné následky. Začít můžeš hned ve zdánlivých maličkostech (např.: „Umyl sis ruce?“). Znamená to také, že hraješ fér ve sportu i jiných hrách.
- 2. Skaut je věrný a oddaný.** Věrný a oddaný znamená, že se na tebe dá spolehnout: stojíš za svým přesvědčením, neměníš často názory podle druhých, mohou se na tebe spolehnout tví kamarádi, tvá parta, posádka či vlast. A jsi ochotný pro to také něco vydržet. Čím budeš starší, tím to bude důležitější.
- 3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.** Mnoho lidí ve tvém okolí potřebuje drobnou pomoc – např. nákup, radu, pomoc s úkolem, podržení dveří atd. Každý den bys měl vykonat alespoň jeden dobrý skutek – tj. čin, kterým někomu pomůžeš, aniž by tě o to musel žádat.
- 4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.** Tohle je náhodou bezvadná rada. Jednak ti říká, že po celém světě máš sestry a bratry. A s těmi v oddíle prostě patříte k sobě, i když tě občas naštvou. Také ti říká, na čem u lidí vlastně jediné opravdu záleží: aby měli dobrou vůli. Když ji mají, tak se vždycky nakonec domluvíte a můžete být přáteli.

- 5. Skaut je zdvořilý.** Zůstat pokaždé zdvořilý není dvakrát jednoduché, ale vyplatí se to. Vždy ti každý raději pomůže, když se budeš chovat zdvořile, slušně a trpělivě, zejména (ale nejen) ke starším lidem. Zdvořilý člověk ovládá svůj jazyk i svou náladu: nepoužívá nadávky ani neslušná slova a nikoho neuráží.
- 6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.** Příroda nám netvoří pouze kulisu k bojovým hrám, ale snažíme se ji poznat, pomáhat jí i jejím obyvatelům, chránit ji před těmi, kteří jí ubližují. Ona je přece naším společným domovem. Stejně tak chráníme to, co druzí vytvořili, aby ten náš společný domov byl hezčí.
- 7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.** Teprve až se naučíš z vlastní vůle poslouchat starší lidi ve svém okolí, stane se z tebe opravdový skaut. Blízcí dospělí (ať už rodiče, pan učitel nebo kapitánka) mají zpravidla více znalostí a zkušeností. Proto se vyplatí dát na jejich rady a poslouchat je. Jejich rady neznamenaají, že by se nad tebe chtěli povyšovat, ale to, že to s tebou myslí dobře. Poslušnost nás ve skutečnosti chrání. Dává nám jistotu, že nebudeme druhým ubližovat a že zároveň budou naše práva ochráněna. Poslušnost rozhodně není jen pro malé děti. Je pro každého, kdo má smysl pro dodržování pravidel. Bez pravidel by totiž byl náš život jeden velký zmatek.
- 8. Skaut je veselý myslí.** Tento bod původně v podání zakladatele světového skautingu zněl: „Skaut si hvízdá při každé příležitosti“. S úsměvem a radostí je život veselejší. Když na tebe vyjde nějaká nepříjemná práce, chop se jí s vtipem a raz dva ji budeš mít hotovou. Je však nutné znát hranici, kdy už je legrace příliš a začíná být nepříjemná.
- 9. Skaut je hospodárný.** Zbytečně neutráčí peníze za nepotřebné věci, chová se hospodárně k vybavení, šetří přírodu a neplýtvá vodou, teplem apod., váží si svého zdraví. Hlavně ale dobře hospodaří s časem a silami, a to i když jde o čas a síly druhých lidí. Čas je naše největší bohatství, třeba už proto, že v něm můžeme lidem kolem sebe prokazovat své kamarádství.
- 10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.** Jsme-li skauti, pak nic špatného neděláme, neříkáme, ba ani to nezamýšlíme. Znamená to, že se skautem nejenom zdáš navenek, ale skutečně jím jsi i uvnitř. Každý by si jistě přál, aby měl kamarády čisté v tom, jak myslí, mluví, i v tom, co činí.

Prstová nápověda

Až si někdy nebudeš vědět rady, jak se zrovna zachovat, zkus se kouknout na svých deset prstů. Možná v nich najdeš nápovědu v podobě nějakého bodu skautského zákona.

Skautka je věrná a oddaná

levý prsteník – zde se nosí snubní prsten – symbol věrnosti

Skautka je pravdomluvná

malíček – nejtenčí prst – i ta nejmenší pravda je důležitá

Skautka je prospěšná a pomáhá jiným

prostředník – nákupní tašku, kterou pomáháš nést, chytíš možná právě tímhle prstem

Skautka je přítelkyní všech lidí dobré vůle a sestrou každé skautky

ukazovák – ukaž někomu cestu, ukážeš tak dobrou vůli

Skautka je zdvořilá

palec – poklona je projevem zdvořilosti; když ohneš palec, vypadá to, jako by se tvůj prst někomu klaněl

„Zkus si představit situace ze svého života, kde uplatníš jednotlivé body zákona. Nebudeš-li si vědět rady, někdo z oddílu ti jistě poradí. Můžete si na družinovce zahrát scénky a hádat, o jakém bodu zákona vypovídají.“

Skautka je veselé myslí

prostředník – použiješ ho při veselém zahřívání

Skautka je hospodárná

prsteník – bohatí na něm nosí prsten jako symbol bohatství (bohatým se bez hospodárnosti člověk může stát jen těžko)

Skautka je poslušná rodičů, představených a vůdců

ukazovák – nejsi-li poslušná, někdo ti ukazovákem pohrozí

Skautka je ochránkyní přírody a cenných výtvorů lidských

palec – palcem a ukazovákem drobíš ptákům do krmítka

Skautka je čistá v myšlení, slovech i skutcích

malíček – nejmenším prstem vyčistíš i tu nejnepřístupnější skulinku

Heslo skautů a skautek

Tomu, kdo se umí dívat a dávat dobrý pozor, se každou chvíli naskytne příležitost, aby zjistil něco nového, poučil se, pomohl, kde je třeba, připravil se na to, co přijde – a tak to lépe zvládl. A právě na tohle pamatuje naše heslo „**Bud' připraven!**“. Připraven dokázat si poradit za všech okolností a situací a nic důležitého nepřehlédnout.

Denní příkaz skautů a skautek

*„Alespoň jeden dobrý skutek denně!“
„To je věc, kterou se snažíme mít na paměti den co den a naplňovat ji. Za naši pomoc bychom neměli očekávat něco pro sebe. Dostatečnou odměnou by nám měla být radost z toho, že jsme druhému pomohli.“*

Skautský slib

Ten, kdo splní nováčkovskou zkoušku a zjistí, že skautská stezka je pro něj ta správná a že po ní chce jít i v budoucnosti, slavnostně oznámí tohle svoje rozhodnutí ostatním členům svého oddílu: vyjádří to svým skautským slibem. Je to slib, který dává sobě i všem, na kterých mu záleží.

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe

- **sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,**
- **plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,**
- **duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.**

Věřící mohou doplnit prosbu **K tomu mi dopomáhej Bůh.**

Tenhle slib není nic jednoduchého. Vyžaduje od tebe opravdu se zajímat o to, co vlastně slibuješ. S přípravou na složení skautského slibu ti pomůže tvůj kapitán nebo kapitánka.

Skautský slib je pro celý oddíl výjimečnou a slavnostní chvílí a bývá spojen s černým ohněm nebo jiným oddílovým rituálem.

Skautské znaky

Junák – svaz skautů a skautek ČR má svůj vlastní znak, podobně jako mají své znaky mezinárodní organizace WOSM (světová skautská organizace), WAGGGS (mezinárodní asociace skautek) a ISGF (mezinárodní asociace kmene dospělých), do kterých patříme. Se všemi se budeš určitě často setkávat.

Lilie je základním prvkem většiny skautských znaků na světě. Je převzata z rytířské symboliky a značí jednak čistotu (v myšlenkách, slovech i skutcích), ale i správný směr cesty. (Tak jako strelka kompasu – stále vzhůru, abys byl každý den o kousek lepší než den včerejší.)

Znak Junáka

Také český znak, společný pro chlapce i děvčata, je obdobou lilie. Má zlatou barvu a uprostřed bílý štít s černou psí hlavou. Tu nakreslil Mikoláš Aleš jako znak Psohlavců, chodských strážců hranic. Psí hlava pro nás dnes představuje příslušnost ke své zemi a dobrý vztah k ní. Lilie je podložena modrým trojlístkem, znakem skautek. Kromě toho trojlístek odpradávná vyjadřuje štěstí a lásku k bližnímu.

Znak WOSM

Mezinárodní znak používají skauti ve všech zemích, ve kterých jsou členy Světové skautské organizace. Kromě výše zmíněného vyjadřují tři listy lilie tři body skautského slibu. Hvězdičky, které mají dohromady deset cípů, připomínají skautské desatero v podobě zákona. Provas s ambulantským uzlem pak vyjadřuje jednotu skautů na celém světě a jejich přátelství.

Znak WAGGGS

Znak mezinárodní asociace skautek používají děvčata na celém světě. O starším významu trojlístku už řeč byla. Zlatožlutý trojlístek na modrém podkladu je navíc vykládán jako slunce, které svítí na děti na celém světě. Trojlístek „vyrůstá“ z plamenů ohně, který symbolizuje lásku k lidem a víru. I uprostřed trojlístku je strelka kompasu – ukazatel správné cesty. Význam tří lístků a hvězdiček je stejný jako u znaku skautů výše.

Znak vodních skautů a skautek Junáka

Vodní skauti a skautky na celém světě si znak své skautské organizace podkládají kotvou, kormidelním kolem či záchranným kruhem. Čeští vodní skauti používají znak Junáka, doplněný kotvou. Trojlístek bývá někdy tvořen vhodně stočeným lanem kotvy. Pro množství symbolů (lilie, trojlístek, kotva, lano) umístěných ve vrstvách si znak vysloužil přezdívku „sendvič“.

Skauting od začátku do dneška

Skauting založil lord **Robert Baden-Powell** (čti „bejdn pól“), zkráceně B.-P. (čti jako „bí-pí“). Byl britským vojenským důstojníkem a vyznačoval se svými výbornými schopnostmi zvěda (z anglického překladu: zvěd = scout).

Z jeho největších úspěchů stojí za připomenutí především velení obraně města Mafeking v Jižní Africe. Mafeking odolával sedm měsíců více než desetinásobné přesile búrských obléhatelů v tzv. Búrské válce, dokud nebyl osvobozen britskými posilami. Při obraně města používal B.-P. skupiny mladých chlapců, kteří se uměli bezvadně plížit a orientovat v přírodě.

Tito spolehliví chlapci fungovali jako zvědové a doručovatelé důležitých vojenských zpráv.

Po návratu do Anglie se B.-P. stal hrdinou a pro mnoho chlapců vzorem. Ne však kvůli vojenským úspěchům, ale díky příručkám o stopování a životě v divočině napsaným pro vojenské zvědy, které nadchly anglické chlapce. Rozhodl se využít svých zkušeností z Afriky a pro téměř dvě desítky chlapců uspořádal v létě 1907 **na ostrově Brownsea** na jihu Velké Británie tábor, kde je učil dovednostem skauta. A zde vlastně vznikl skauting a myšlenka Baden-Powella nabídnout ho chlapcům v celé zemi. V roce 1908 sepsal příručku **Scouting For Boys** (Skauting pro chlapce). Ta se stala zakrátko hitem mladých a mnoho z nich podle ní začalo zakládat nové skautské oddíly.

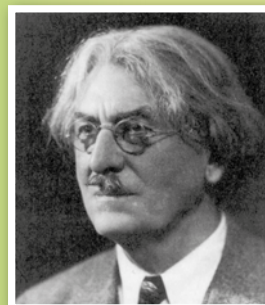

Kniha oslovila také děvčata a když se v roce 1909 ukázaly dívčí družiny na setkání skautů, požádal Baden-Powell svoji sestru **Agnes**, aby se vedení skautek ujala. Agnes pak společně s bratrem napsala první příručku pro skautky. Později se stala světovou náčelní skautek Baden-Powellova manželka **Olave**.

Po experimentálním táboře na ostrově Brownsea požádal B.-P. svého o deset let staršího bratra **Henryho Waringtona**, v té době již uznávaného jachetního specialistu se stejně úspěšnou kariérou v námořnictvu, jakou měl Robert v armádě, aby napsal příručku pro námořní

(a vodní) skauty, protože většinu tehdejší britské mládeže čekal život tak či onak spojený s námořnictvím a mořeplavbou. Warington se této úlohy zhostil napsáním knihy **Sea Scouting and Seamanship for Boys** a položil tak základy této specifické součásti skautingu. Kniha s Robertovou předmluvou vyšla roku 1910 a téhož roku byl ustaven samostatný odbor pro vodní skauty.

To už skauting oslovoval tisíce mladých lidí, začal se šířit do celého světa a B.-P. se mu věnoval naplno. V roce 1920 se v Londýně konalo první celosvětové setkání skautů – **jamboree**, které se od té doby koná každé čtyři roky.

Skauting je ovlivněn ještě jedním významným myšlenkovým proudem. Jeho zakladatelem je americký spisovatel, malíř a přírodovědec **Ernest Thompson Seton** (čti jako „sítň“) s přezdívkou Černý vlk. Ten se nechal inspirovat životem Indiánů a v roce 1902 založil hnutí indiánů lesní moudrosti, tzv. Woodcraft Indians. S mladými kluky se učil přežívat v přírodě a poznávat ji. Mezi jeho nejznámější knihy patří Kniha lesní moudrosti nebo Dva divoši.

„Zajímá tě podrobněji příběh obléhání Mafekingu? Nebo něco víc o prvním skautském táboře na Brownsea? Popros svého vůdce/vůdkyni nebo staršího skauta/skautku, ať ti o nich povypráví.“

A jak to bylo se skautingem u nás?

Zakladatelem českého skautingu byl středoškolský profesor tělocviku **Antonín Benjamin Svojsík**. Myšlenka skautingu ho zaujala, a tak neváhal a odjel se podívat přímo do Anglie, jak tamní skauting funguje. Po návratu jej u nás přizpůsobil českým poměrům a přidal k němu kus naší národní tradice. Byla založena česká skautská organizace s názvem Junák. První českou skautskou příručku se stala Svojsíkova kniha **Základy junáctví**. Na první tábor vyrazil Svojsík s třinácti hochy v létě roku 1912 do Vorlovských lesů pod hrad Lipnici. O tři roky později se na svůj první tábor vydala dívčí družina Sasanek pod vedením **Vlasty Štěpánové (Koseové)**.

Vodní skauting má u nás tradici také od roku 1912. Tehdy vzniká první družina vodních skautů – Bobrů – a ve stejném roce je založen první oddíl vodáků při vysokoškolském sportovním klubu. O rok později už splouvají první skauti, pod vedením **Josefa Rösslera-Ořovského**, Sázu na lodích, které si sami postavili.

Český skauting si musel razit historií těžkou cestu. Třikrát se stal nepohodlným totalitním režimům a třikrát byl v českých zemích zrušen. Poprvé v roce 1940 nacisty. Obnoven byl v roce 1945 a do svého dalšího zákazu komunistickým režimem v roce 1951 oslovil 400 000 mladých lidí. V roce 1968 ruku v ruce s krátkým uvolněním totalitní vlády slavil skauting své další vzkříšení, bohužel jen do roku 1970, kdy byla jeho činnost zakázána potřeť. Mnoho skautských vůdců bylo nacistickým i komunistickým režimem vězněno a popraveno. Přesto některé oddíly nadále fungovaly v utajení nebo pod hlavičkou jiných mládežnických organizací. Třetího obnovení se český skauting dočkal po Sametové revoluci a návratu demokracie do českých zemí v roce 1989.

„Teď už víš, že slova skaut a junák znamenají vlastně totéž. Junáci se říkalo skautům v době hned po založení u nás. Junák je výraz slovanského původu a přeložit bychom ho mohli jako jinoch, mladý hrdina. Dnes se častěji používá slovo skaut a skautka. Neznamená to však, že bychom se za slovo junák styděli. Ba naopak, vyjadřuje úctu k tradici českých zakladatelů a dodnes ho máme v názvu našeho hnutí.“

Dnešní skauting ve světě

Když zakladatel skautingu B.-P. tábořil s prvními skauty na ostrově Brownsea, jistě netušil, že stejné dobrodružství budou chtít zažít miliony dalších kluků a holek na celém světě. Dnes je ve světě všech skautů a skauetek okolo čtyřiceti milionů, u nás v ČR přes čtyřicet tisíc. V každé zemi je mezi skauty asi desetina vodáků a vodaček. Jenom v Evropě je skoro dva tisíce oddílů vodních (častěji námořních) skautů a skauetek.

Všichni po celém světě dodržují stejné nebo velmi podobné skautské zákony, scházejí se na oddílových nebo družinových schůzkách, táboří a snaží se pomáhat svému okolí. Liší se sice barvou kroje, tvarem slibové lilie, samozřejmě jazykem, často i barvou pleti. Ale mají toho s námi mnoho společného. A my se můžeme spolehnout na to, že kdykoli někde ve světě zabloudíme, rádi nám tihle „sourozenci“ pomůžou.

„Víš, že kromě celosvětových jamboree (skautských setkání) se každý rok koná i jamboree skautů ze střední Evropy? A jednou za tři až čtyři roky se koná u nás, v České republice. Zkuste se někdy vydat s oddílem na takové setkání. Věř mi, že poznávání skautů z cizích zemí, jejich zvyků, kultury a jazyka je někdy velká psina!“

„Poznáš, ze které země pochází který skaut a jaké skautské heslo vyslovil? Spoj tužkou správné řešení.“

“Be Prepared!”

“Sii Preparato!”

“Sonae-yo tsuneni!”

“Bud' gotov!”

Skaut ctí svoji vlast

„Zkusme na to jít spolu nějakým příkladem. Vzpomeň si na některou významnou sportovní událost. Třeba hokejové mistrovství světa nebo fotbalový šampionát. Mnoho fanoušků na ulicích během nich mává státními vlajkami, zpívá českou hymnu a jsou po úspěchu českých sportovců hrdi na naši zem. Bohužel tyhle projevy často doprovází alkohol, výtržnictví a opovržení ve chvíli, kdy se Čechům zrovna dvakrát nedaří.“

Opravdové vlastenectví, které ke skautům bezpochyby patří, ale takové není. Skauti nezatrcají svou zem, když se jim zrovna nehodí hlásit se k ní. Umět vyjmenovat státní symboly a znát nazpaměť české panovníky není to samé jako být dobrým vlastencem. Skauti a skautky by měli ctít a mít svou vlast rádi kvůli těm, kteří dokázali, že v ní můžeme žít v klidu a míru. Měli by mít chuť ji poznávat a těšit se ze všeho krásného, čím nás může obohatit. Jako skauti bychom také měli pochopit historii naší země a umět se z ní poučit.

Skauti byli vždy ti, kteří uměli udělat něco pro svou zem a nečekali s nataženou rukou na to, co ona může udělat pro ně. Možná už se ti donesly příběhy o skautech, kteří nezištně obětovali svůj čas, zdraví a někdy i život pro svou vlast. Skauti se blýskli hned po vzniku samostatného Československa svou skautskou poštovní službou. Bojovali také za naši svobodu v dobách obou zrůdných diktatur – nacistické i komunistické. Během každé z nich zmizely, byly popraveny či potrestány tisíce skautů, kteří se nesmířili s tím, co se kolem nich dělo, ale rozhodli se nesvobodě postavit.

Nejznámější je mezi námi příběh pěti ostravských skautů zastřelených v Polském Těšíně právě na svátek patrona skautů Sv. Jiří, 24. dubna 1945. O rok později byla na jejich památku jedním z ostravských oddílů na hřebenech Beskyd postavena mohyla Ivančena.

Státní vlajka

Státní vlajka požívá mezi lidmi zvláštní úcty a mezi námi skauty by měla dvojnásob. Její podobu datujeme do roku 1920, kdy k červenobílému praporu přibyl i modrý klín zasažený mezi oba pruhy.

Na táboře i jiných akcích ji na nástupech vztyčujeme a spouštíme vždy oblečení do skautského kroje, v pozoru a soustředěně. Další zvyklosti jsou už oddíl od oddílu jiné. Někde doprovázejí vztyčování vlajky zpěvem české státní hymny, v jiných oddílech zazní junácká hymna nebo oddílový pokřik.

Ať už je vaše oddílová tradice jakákoli, vždy by mělo platit, že vztyčování i snímání vlajky je pro všechny přítomné slavnostním okamžikem. I po jejím stažení ji uchováváme a připravujeme v čistotě a s náležitou úctou.

Státní hymna

Českou státní hymnu už určitě také znáš. Stala se jí první sloka písně **Kde domov můj?** Pochází z divadelní hry Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka, aneb žádný hněv a žádná rvačka* a hudbu k ní složil František Škroup. Hra se sice velkého úspěchu nedočkala, ale píseň se stala všeobecně známou a spolu se státní vlajkou se v roce 1920 zařadila mezi státní symboly.

Pro zpěv státní hymny platí stejná pravidla jako pro vztyčování státní vlajky – často obě dvě události probíhají současně. Zastihne-li tě některá z nich bez kroje, je slušné si stoupnout nebo se ve spěchu na chvíli zastavit.

**Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalínách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!**

Skautský kalendář

Snad každý den v kalendáři patří někomu – jednou ženám, podruhé boji proti rakovině, pak zas učitelům nebo zvířatům. Skauti mají hned dva takové svátky a vodní skauti dokonce ještě jeden navíc.

22. února – Den zamyšlení

V tento den slaví skauti na celém světě Den zamyšlení. Je to den, kdy si připomínají, že své sestry a bratry mají na celém světě a že je spojuje společná myšlenka – skauting. Některé oddíly si mezi sebou vyměňují dárky, jiné zase posílají pohlednici svým skautským přátelům zdaleka. Anglicky se tento svátek nazývá Thinking Day, některé oddíly jej znají jako Den sesterství.

A proč právě 22. únor? V tento den slavil své narozeniny Robert Baden-Powell i jeho žena Olave.

24. dubna – svátek sv. Jiří

Svatý Jiří je patronem skautů pro své hrdinství a čest. Skauti se v tento den setkávají u slavnostních ohňů nebo vystupují na památná místa (např. na Ivančenu). Nejčastěji je Jiří znázorňován jako rytíř na koni s drakem probodnutým jeho kopím nebo mečem. Zobrazeného ho nalezneme např. jako sochu na nádvoří Pražského hradu, v bazilice sv. Jiří tamtéž, v rotundě na Řípu, i na dalších místech po celé zemi.

8. června – svatý Medard

Podle pranostik má Medard vliv na počasí. Ve skutečnosti byl francouzským biskupem, po celý svůj dlouhý život velmi štedrým, uměl léčit bolesti zubů a dokonce ve své diecézi zavedl cosi jako volbu miss. Čeští vodní skauti si tohoto usměvavého svatého vybrali za patrona a v den jeho svátku udělují své nejvyšší vyznamenání – Řád Stříbrného bobra.

„Tak jako sv. Jiří bojoval s drakem, tak i skauti bojují proti zlu všude kolem sebe. Zkus si najít a přečíst legendu o svatém Jiří a jeho souboji s drakem.“

„Víš, že první člověk, který vstoupil na Měsíc, byl skaut? Byl to americký kosmonaut Neil Armstrong.“

„Bývalého prezidenta naší země Václava Havla určitě znáš. I on se hlásí ke skautským ideálům a sám skautoval.“

„Významných osobností, které prošly skautingem, je hodně. A mnohé z nich veřejně říkají, že to, co se ve skautském oddíle naučili, bylo pro jejich další směřování a život velmi důležité a přínosné. Poznáš některé z nich? Doplň jejich jména k obrázkům!“

„Jako skauti máme taky své speciální čtení. Je to časopis Skaut. Popros na schůzce svého kormidelníka nebo kormidelnici, ať ti ho ukáže.“

„Až budeš na internetu, mrkni na www.teepek.cz. Potkáš tam spoustu skautských kamarádů, se kterými můžeš pokecat, a dozvíš se nejžhavější novinky ze skautského dění.“

Jak se zdraví po skautsku

Už sis všiml, že skauti mají zvláštní způsob, jak se zdraví? Překvapilo tě, že když se vítají v oddíle, podávají si levou ruku?

Nespletli se, nemysli si. Skauti si v mnoha zemích podávají levou ruku a při stisku do sebe zaklesnou malíčky. Levá proto, že je blíže srdci. Když si ruku při podání dobře prohlédneš, tak má tvar druhého skautského pozdravu, o kterém se hned dozvíš.

Podání levé ruky ale není jediný skautský pozdrav. Ten druhý se nepoužívá jen při setkání s jiným skauty, ale např. při vztyčování a snímání státní vlajky na táboře, při zpěvu hymny, skautském slibování nebo při jiných slavnostních příležitostech.

Pravá ruka je v tomto případě obrácena dlaní vpřed a zdvižena k rameni. Palec přitom překrývá malíček a symbolizuje rytířskou zásadu, že silnější chrání slabšího. Vztyčený ukazovák, prostředníček a prsteníček vyjadřují tři body skautského slibu.

„U nás v oddíle se říká, že levou ruku si podávali také afričtí bojovníci, protože v pravačce drželi svou zbraň a v levačce štít. Proto když někomu podali levou ruku, znamenalo to, že před ním odhazují svůj štít (obranu) a jdou k němu s otevřeným srdcem.“

Skautská hymna

Skauti mají také svou hymnu, která zaznívá v důležitých chvílích. Pro tu českou složil slova F. S. Procházka a melodii Karel Kovařovic.

- 1. Junáci vzhůru, volá den, luh květem bývá orosen.
Sluníčko blankytem pílí, před námi pout' vede k cíli.
Junáci vzhůru, volá den, junáci vzhůru, volá den!**
- 2. Junáci vzhůru, volá den, bud' připraven, bud' připraven.
V obraně dobra a krásy dožiješ vlasti své spásy.
Junáci vzhůru, volá den, bud' připraven, bud' připraven!**

Mezinárodní večerka

Skauti na celém světě mají společnou píseň na ukončení dne – tzv. večerku. Umiš-li hrát na nějaký hudební nástroj, zkus si zahrát její melodii.

F

1. Za - pad den, slun - ce svit vy - mi -
2. V le - sa klín, pa - dl stín, has - ne
3. sloka **brumendo** **C** **F**

zel z ú-do-lí, z temen hor, od-po - čiň kaž-dý kdos bo - ží tvor.
již vatry zář. Sva - tý mír krá-čí z hor. U - sí - ná bo - ží tvor.

Skautský kroj

Skautský kroj o tobě říká mnoho věcí. Že jsi členem/členkou skautské organizace, z jakého jsi města a oddílu, co všechno umíš, zda jsi už složil/a svůj skautský slib, jak dlouho jsi skautem/skautkou a spoustu dalšího.

Šátek. Vodní skauti a skautky mají modrý šátek spojený turbánkem. Jako žabička jsem dřív nosila šátek žlutý.

My skautky jsme členkami mezinárodní skautské organizace **WAGGGS**, což dáváme najevo touto nášivkou. Kluci mají na stejném místě fialový znak **WOSM** (viz str. 13).

Označení odborek. Když jsem v nějakém oboru dobrá, mohu si složit příslušnou odborku, např. odborku Táborník. Potom si na rukáv mohu našít její nášivku a říct tak ostatním, co umím.

Lipové lístky označují, jak dlouho jsem skautkou. Já mám už jeden bronzový a jeden stříbrný, protože už do oddílu chodím šest let.

„Tak tohle je můj skautský kroj. Ukážu ti na něm, co všechny ty nášivky a odznaky znamenají.“

Když složíš svůj skautský slib, nad levou kapsu (na srdce) patří **slibový odznak**. Pod odznakem kluků nenajdeš modrý trojlístek, ten patří jen nám – holkám.

Domovenka říká všem, z jaké obce je přístav (středisko), jehož jsem členkou.

Každý oddíl má své **číslo** a někdy i vlastní název. Pod číslem oddílu mám našité **barvy oddílu**, někteří vodáci zde mají nášivku barev svého přístavu.

Funkční označení. Jako kormidelnice posádky mám našitý funkční štítek s kormidlem, moje člunařka má pak štítek s kotvou. Kapitánka oddílu má na štítku dvě „věčka“.

Veve ti ukázala jenom základní podobu kroje. Existuje mnoho dalších odznaků, nášivek nebo i jiné šátky, které můžeš na kroji sám mít nebo je vidět u jiných skautů. Dokonce existuje i jiná barva kroje – suchozemští skauti nosí kroj v béžové barvě. Neváhej se zepstat, až potkáš někoho s odznakem nebo nášivkou, které zatím neznáš. Kroj není slavnostní oblek jako třeba smoking. Je to oblečení, ve kterém můžeš chodit na výpravy, na schůzky a třeba v něm i pracovat nebo hrát hry. Platí ale, že by ses k němu měl/a chovat tak, aby nevypadal jako umaštěný, pomačkaný hadr, který jsi vyhrabal/a bůhví kde.

Tip pro tebe!

Na <http://kroj.skauting.cz> si můžeš zkusit sestavit svůj kroj. Na prázdnou krojovou košili virtuálně našpendlíš všechny patřířné náležitosti. Zkus to, ať si zapamatuješ, kam co na košili patří. Na tvém skutečném kroji to pak bude brnkačka.

„Šátek se spojuje speciálním uzlem, tzv. turbánkem. Pokud jej nemáš, můžeš šátek svázat uzlem dobrého skutku. Podívej se, jak se váže, a s radou ostatních členů posádky si to zkus. Uzel dobrého skutku se také nosí jako připomínka každodenního dobrého skutku, je možné jej rozvázat po splnění denního příkazu *Aspoň jeden dobrý skutek denně.*“

Moje posádka

Patřím do posádky...

Kormidelníkem mé posádky je...

Člunařem mé posádky je...

V případě potřeby se s ním
můžu spojit:

V případě potřeby se s ním
můžu spojit:

Symbolem posádky je...

Dalšími členy mé posádky jsou: Kontakt na ně: Na starosti mají:

Schůzky naší posádky
máme...

V naší posádce platí následující
pravidla:

Náš pokřik zní...

Moje posádka a oddíl

Moje posádka a oddíl

Jdeme na vodu!

Rozumí se samo sebou, že vodní skauti tráví hodně času na vodě. V různých oddílech se ale používají různé typy lodí. Prohlédni si ty základní, určitě jsi už na některé z nich jel/a. K bezpečné plavbě jsou nezbytné boty do vody a další vybavení – především záchranná vesta a někdy přilba. Pokud pojedíš na vodu na více dní, určitě se ti bude hodit i lodní pytel.

Vodácká plavidla

Pramice

Určitě jsi už někdy viděl pramici – loď pro šest lidí a kormidelníka. Je to český vynález. Jestli jsi na ní už jel/a, třeba u vlčat nebo žabiček, tak znáš její výhody: ve více lidech je pádlování méně namáhavé (pokud se zrovna někdo z posádky neulejvá), mladší se na ní od zkušenějších učí nové vodácké dovednosti a ve větší partě je taky větší zábava. Každý rok v září se na pramicích jezdí i největší závod českých vodních skautů „Napříč Prahou – Přes tři jezy“. Na některé pramice lze připevnit oplachtění a pak se s ní můžete vydat na vodu i bez pádlování, jen za využití větru.

Kanoe

Původní kanoe pocházejí od amerických Indiánů, později se ale rozšířily po celém světě. Na našich řekách je dnes tato loď nejpoužívanějším plavidlem. Nejčastěji se setkáš s dvoumístnou kanoí, ale existují i jednomístné či vícemístné kanoe, otevřené i celokryté. Hodí se pro jízdu jak na klidné, tak na divoké vodě.

Kajak

Kajak je zase vynálezem Eskymáků, bývá jednomístný nebo dvoumístný. Na rozdíl od kanoe se v něm sedí s nataženýma nohama a pádluje se kajakářským pádlem, které má dva listy, navzájem kolmé, spojené dříkem. Kajak se nejvíc hodí na sjíždění divokých řek.

*„A nezapomeň,
jak do lodi správně nasedat! Vždy po jednom,
nejprve kormidelník, kterého na pramici následují další členové posádky
(zadáci, středáci) a až nakonec háček, který do té doby držel loď. Do pramice i kanoe
nastupuj v předklonu, rukou se přidržuj bortu (okraje) lodi. Do lodě
nikdy nenasedej bez vesty!“*

Vodácké vybavení

Pádlo

S kanoí, pramicí ani kajakem by ses nikam nedostal/a, kdybys neměl/a pádlo. Skládá se z hlavice, dříku a listu. Starší dřevěná pádla mají na konci listu ještě kování. Pádlo musíš správně držet: hlavici čtyřmi prsty shora, proti nimž zezdola směřuje palec, dřík chytí stejně prsty druhé ruky asi 10 cm nad listem. Správné pádlo si pro sebe vybereš tak, aby ti při porovnání s vlastní výškou sahalo hlavici mezi bradu až nos. Existuje i kajakářské pádlo (dvojpádlo), které používají zkušenější vodáci při jízdě na kajak.

Záchranná vesta a přilba

Pro bezpečnou jízdu na vodě je záchranná vesta naprosto nezbytná. Nesmíš si ji zapomenout vzít vždy, když jdeš na vodu! Pokaždé si ji správně oblékni a utáhni všechny popruhy, jedině tak ti při nehodě pomůže vynořit se nad hladinu. Na některých proudících či obtížnějších řekách je nutné použít i přilbu, která zabrání poranění hlavy o dno při převrácení.

Lodní pytel

Lodní pytel ti umožní udržet věci v suchu, potraviny nerozmočené, doklady použitelné, musíš je však do pytle pečlivě naskládat a vždy balit do igelitových sáčků nebo jiných vodotěsných obalů. I malé množství vzduchu, které v nich zůstane, pomůže udržet lodní pytel nad vodou, kdyby došlo ke zvrhnutí lodi. Nikdy však nesmíš zapomenout lodní pytel pečlivě uzavřít a přivázat k lodi. Někdy se místo lodního pytle používají barely.

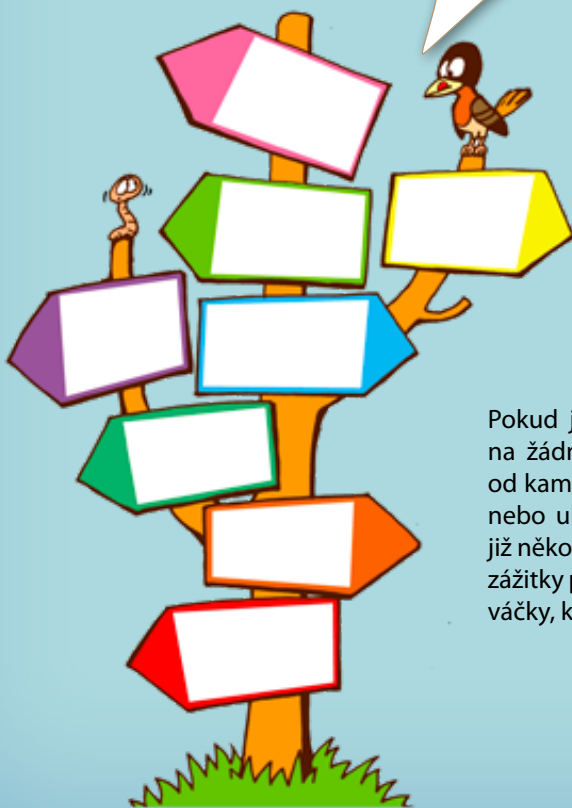

Co mě čeká v mém oddíle

Tvůj oddíl nepořádá jen pravidelné schůzky posádky nebo oddílu, ale čas od času určitě vyrážíte do přírody, společně sportovat nebo za kulturou. Na odpoledne, jeden den či hned celý víkend. Oddílová činnost bývá většinou časově náročná, a aby se vůbec dala skloubit s dalšími koníčky, školou nebo rodinnými povinnostmi, je potřeba znát termíny akcí dostatečně dopředu a umět si čas dobře rozdělit a naplánovat.

Akce s naším oddílem

„Znáš plán akcí vašeho oddílu na několik měsíců dopředu? Vepiš si do šipek v rozcestníku všechny oddílové akce, ať je tu máš přehledně na jednom místě a můžeš se sem mrknout vždy, když si nebudeš termínem nějaké výpravy jist/a. Stačí nalistovat a hned budeš mít jasno.“

Pokud jsi s oddílem ještě nebyl/a na žádném táboře, nech si o něm od kamarádů z posádky povyprávět nebo ukázat fotky. Máš-li za sebou již několik táborů, nenechávej si tyto zážitky pro sebe a poděl se o ně s nováčky, kteří vaše tábory neznají.

Co s sebou

Jsou věci, bez kterých se na skautských akcích neobejdeš. Při balení na první výpravu ti může pomoci tento seznam, ale brzy se to pro tebe určitě stane samozřejmostí.

„U svého komidelníka si zjisti, jestli u vás v oddíle není zvykem pravidelně nosit i další věci. Kdyby jo, určitě si je připiš k ostatním, ať na ně při balení nezapomeň.“

Na schůzky si nikdy nezapomeň vzít:

zápisník a tužku, tuhle knížečku včetně Nováčkovské zkoušky, uzlovačku a do budoucna i skautskou stezku, až ji dostaneš.

Je taky dobré vědět, že nejste-li domluveni jinak, je dobré na schůzky chodit v pohodlném a spíše sportovním oblečení. Nikdy nevíš, jaká vypečená hra přijde zrovna na řadu. Boty do vody, suché převlečení a ručník, dále pádlo a plovací vestu, pokud je nemá v klubovně nebo loděnici nastálo.

Na jednodenní výpravu si určitě do batohu zabal:

věci, které nosíš na schůzku, jídlo a pití na celý den, pláštěnku, nůž, potřebné peníze, doklady, KPZ, případně další speciální vybavení uvedené v informacích k výpravě (např. vybavení na netradiční aktivity, mapu, ...).

Obuj si pevné a vyšlápnuté boty a obleč se opět do pohodlného oblečení, které odpovídá počasí. Podle zvyklostí oddílu si vezmi kroj nebo krojové tričko.

Na vodu pak s sebou vezmi i silné vlněné ponožky (vlna hřeje i mokrá).

Na víkendovou výpravu budeš navíc k předešlému potřebovat:

spacák a karimatku, náhradní oblečení na den, hygienické potřeby (toaletní papír, zubní pasta a kartáček, ručník, hřeben, mýdlo), baterku, lžici, léky, pokud nějaké pravidelně užíváš (o těchto lécích musí tvůj kapitán vědět).

Pokud se chystáte na výpravu pod stany, budete potřebovat do posádky zřejmě stan, kotlík, zásoby potravin, možná i vařič nebo sekeru. V posádce se budete muset před výpravou domluvit, jak si potřebné vybavení rozdělíte mezi všechny členy.

Pokud to bude výprava na lodi, nezapomeň vše balit do nepromokavých sáčků.

Co se ti může ještě hodit?

KPZ

Už se ti na výpravě stalo, že jste s oddílem chtěli hrát hru, na kterou byla potřeba tužka s papírem, a po prohledání batohu se ukázalo, že obě věci zůstaly doma na stole? Nebo se ti při lesní bojovce utrhla knoflík na kalhotách? Skauti nevěší hlavu a umí si poradit i v takových případech! Pro všechny případy si pořizují Krabičku Poslední Záchrany (tak zvanou KÁPéZetku), do které schovají spoustu malých a přitom užitečných věcí. Tu pak s sebou nosí na všechny skautské akce. Když nastane problém, stačí krabičku z batohu hbitě vytáhnout a krizová situace je rázem vyřešena.

„Že ne-
víš, co všechno by se ti do ká-
pézetky mohlo hodit? Ty nejdůležitější věci
skrývá tahle osmisměrka. Vyškrtej z ní všech 12
nakreslených věcí, které patří do každé správné KPZ,
a v tajence najdeš další tři. Napiš si je pak vedle ob-
rázků, aby se ti nestalo, že na ně při výrobě
kÁPézetky zapomeněš.“

Deník

Skautský deník stojí určitě za to si pořídit. Nejenže ho budeš potřebovat ke spoustě skautských her, ale budeš-li ho pravidelně doplňovat, může ti dobře posloužit jako studnice informací o tvém oddíle, adresář s kontakty na členy posádky nebo sbírka vzpomínek na skautské akce, které jste společně prožili.

Z obyčejného sešitu zbude po prvním májovém deštičku leda pěkný salát k vyhození. Lépe ti poslouží sešit v tvrdých deskách, ve kterých se tvé zápisky nezničí a dobře se na nich bude psát.

Základní vybavení pro skautské putování

Pro skautské výpravy budeš potřebovat několik základních věcí, bez kterých se neobejdeš. Následující řádky pomohou tobě nebo tvým rodičům s výběrem správného vybavení. Je možné se také poradit s tvým vedoucím, který ti rád ve výběru pomůže.

Batoh

Určitě už jsi někdy s větším batohem putoval/a a tušíš, že špatně zvolený batoh dokáže cestování hodně znepříjemnit. Pro skautské akce by ti měl stačit batoh o objemu do 65 litrů. Větší batohy vybízejí k balení zbytečností. Nevhodné jsou staré krosny s kovovou konstrukcí, které ničí záda a tlačí na ramena. Měl/a bys mít batoh s dostatečně měkkým zádočným systémem a bederním pásem, jenž přenáší až dvě třetiny hmotnosti batohu z ramen do bederní oblasti. Batoh ti tak bude připadat lehčí a záda se budou méně namáhat. Při výběru typu batohu promysli, zda ti vyhovuje víc batoh s předním nebo horním plněním. Přední plnění ti umožňuje během cesty rychle vytáhnout co je zrovna potřeba, nevýhodou je možnost poškození namáhaných zipů. Od věci také není oddělená část (komora) na spacák. Nepočítej s tím, že by byl sebelepší batoh úplně nepromokavý. Pojisti se proti dešti pořízením pláštěnky na batoh (často se prodává už s batohem). Po každé výpravě nezapomeň svůj batoh vybalit, vyčistit, a pokud je mokrá, tak vysušit, aby ti mohl sloužit ještě léta.

Spacák

Víš, kdo je v chladných nocích nejlepším přítelem skauta/ky? Správně – kvalitní spacák! Nejlepší volbou pro skauta/skautku jako ty je mumiový spacák z umělých vláken. Takové už dnes dosahují kvality péřových spacáků a mají výhodu, že ve vlhkém prostředí neztrácejí schopnost tě udržet v teple. Nezapomeň, že čím kvalitnější a teplejší je spacák, tím je také těžší. Dobře proto promysli, má-li cenu jezdit na letní tábor s dvoukilovým spacákovým závažím. Pro skautské akce v přírodě od jara do podzimu by ti měl stačit spacák okolo jednoho a půl kilogramu. Výrobci spacích pytlů uvádějí několik teplot, do kterých je spacák určen. Zajíměj se o „dolní hranici komfortu“ – to by ti mělo být ještě teplo. O spacák se dobře starej! Před uskladněním spací pytel vytřepej od nečistot, vyvětrej a lož ho rozepnutý, ať neztratí svoje tepelné vlastnosti.

Boty

Určitě budeš jezdit s oddílem na delší výpravy a tábory, kde se bez pevných kotníkových bot neobejdeš. Membránové „gore-texové“ pohorky, které nabízejí po několik let relativní nepromokavost a zároveň dýchají, takže se ti noha nepotí, jsou cenově náročnější. Při nákupu si nezapomeň boty pořádně vyzkoušet a počítat s rezervou asi jednoho čísla na tlustou ponožku nebo skutečnost, že se ti po celodenní chůzi noha zvětší (oteče). Gumový okraj kolem bot, hlavně pak na špičkách, zvyšuje trvanlivost pohorek a chrání je proti okopání. V případě pohorek je samozřejmostí důkladná péče po každém návratu domů. Vyndej z bot vložky, důkladně pohorky očisti, vysuš (nikdy ne u přímého ohně!) a před příští výpravou naimpregnuj proti promoknutí speciálním přípravkem.

Balení batohu

Při balení batohu je potřeba dospodu a blízko zad balit věci, které budeš potřebovat až na konci dne (např. spacák) nebo které jsou těžké (konzervy). Nahoru naopak patří věci, ke kterým budeš potřebovat mít přístup během dne (pláštěnka, jídlo na cestu). Různé menší kapsy můžeš využít na drobnosti, které se vyplatí mít při ruce (doklady, baterka, mapa, zápisník, stezka...). Věci ukládáme poskládané nebo srolované, ledabyly poházené a zmačkané zabírají mnohem více místa. Pokud máš nějaké vlhké věci, při nejbližší příležitosti je vysuš a nedávej je do batohu společně s ostatními suchými věcmi. Při balení kotlíku, hrnku nebo jídelní misky se snaž využít vnitřní prostor vycpáním drobnými věcmi.

„Už víš,
jak si správně sbalit
batoh? Pokud ano, bude pro tebe
hračka dopsat vždy číslo věci na
místo, kam v batohu patří. Pokud si
troufneš, můžeš věci do batohu
i domalovat.“

Rozdělávání ohně

To dá rozum, že každý správný skaut musí umět rozdělat oheň. Jinak by se mohl těžko zahřát u ohně v chladném počasí nebo si na putáku uvařit večeři. Vypadá to jednoduše, ale ne vždy se to musí podařit.

Příprava ohniště

Nejprve je třeba připravit ohniště tak, aby neohrozilo nebezpečí požáru. Oheň nerozděláváme v lese nebo v blízkosti hořlavých předmětů. Nejlépe je využít již hotové ohniště. Připravuješ-li nové, vyřypni drn a dej ho stranou, abys ho mohl po použití zahladit. Vyčisti okolí ohniště od trávy a větví a oblož ho kameny, abys zamezil uniknutí ohně do okolí. Dej pozor na kameny vytažené z vody, které mohou teplem prasknout a zranit tebe nebo tvé kamarády. Nebezpečí ohně spočívá v tom, že tě nemusí ohrozit přímo, ale může zapálit okolí prohořením skrz zem a vznícením hořlavého materiálu o kousek dál, zvláště pak přes noc, kdy dávno spíme. Proto ne necháváme oheň nikdy bez dozoru!

Zapálení ohně

Před zapalováním ohně si připravíme zásobu dřeva – tenčí větvičky na podpal i silnější klacky na příkládání. Na podpal jsou nejlepší suché smrkové větvičky, které pod hustými smrkami zůstávají použitelné i dlouho po začátku deště a po něm jako první osychají. Je možné použít i březovou kůru, která opravdu hoří i mírně vlhká. Při rozhořívání se do ohně nestrká a příkládá se velmi opatrně, protože malý plamínek snadno zhasne. Foukání či vítr při rozhořívání spíše uškodí, fouká-li vítr, musíme oheň zakrýt (např. závětrí vytvořené karimatkou nebo ostatními členy posádky). Nyní již jenom příkládáme čím dál silnější větve nebo polínka.

Sirky je nejlepší mít uzavřené v něčem nepromokavém (krabičce od filmu nebo uzavíratelném pytlíku). Nezapomeň si přibalit i škrtačko – i kovbojské sirky, které škrtačí téměř o všechno, mohou v důležité situaci zklamat.

Zahladení ohniště

Zahladení ohniště je věcí ohleduplnosti k přírodě. Ohniště vždy důkladně zalij vodou a vyřypnutým drnem zakryj tak, aby příští kolemjdoucí nepoznal, kde oheň hořel. Kameny odnes na místo, odkud jsi je vzal. Pokud děláš ohniště na místě, kde bude zřejmě ohniště i při dalším táboření, je vhodné dát si práci s vybráním uhašeného popela a jeho zahrabáním v nějaké jiné díře.

„Nezapomeň, že nesmíš volně rozdělat oheň, kde se ti zrovna zachce. Například v národních parcích nebo CHKO můžeš pouze na zvláštních místech, která jsou k tomu určena.“

Ošetření častých poranění aneb co dělat, když...

Umět ošetřit sebe nebo svého kamaráda je jedna z nejužitečnějších věcí, které se můžeš v oddíle naučit. Kolikrát už bylo lidské zdraví nebo i život zachráněn jen proto, že byl na místě v pravý čas připraven skaut či skautka, kteří ovládali první pomoc. Než se ale po hlavě vrhneme do zachraňování životů, je nejprve potřeba si být jistý v jednodušších případech, které se tobě (nebo někomu z tvé posádky) mohou v přírodě snadno přihodit, a pokaždé u nich nemusí být někdo starší a zkušenější, kdo ví, jak je třeba poranění vhodně ošetřit.

Co tedy dělat, když...

... jsem se popálil/a

1. Popálené místo dej co nejrychleji pod studenou vodu a nechej je v ní delší dobu (minimálně 10 minut).
2. Pokud jsou na popálenině puchýře, nepropichuj je ani nijak neodstraňuj.
3. Popáleninu zakryj sterilním obvazem.
4. Na popálenou plochu nepatří v první pomoci žádná dezinfekce, zásyp ani mast.

... jsem na sobě našel/našla klíště

1. Na přichycené klíště nejprve nakap dezinfekci (např. Jodisol, při alergii jinou neškodnou dezinfekci).
2. Pinzetou opatrně uchop klíště co nejbližší ke kůži a kývavě s ním viklej do stran, dokud se samo neuvolní.
3. Ranku poté opět vydezinfikuj dezinfekcí.
4. Vyvaruj se přímého doteku klíštěte a kůže. Vytažené klíště zabal do papírku a vyhod' jej do odpadu.

„Určitě víš, že přivolat lékařskou pomoc je nejjednodušší z telefonního čísla 155. Dojde-li k nějaké nehodě většího rozsahu, vzpomeň si i na čísla hasičů (150), policie (158) nebo záchranného systému (112).“

... jsem se pořezal/a

1. Vymyj říznutí čistou vodou a vyčisti dezinfekcí.
2. Přelep řeznou ránu náplastí ve tvaru mašličky nebo zakryj sterilním obvazem.
3. S větší řeznou ránou raději zajdi za lékařem, aby ti ji zašil. Nežůstane ti pak jizva na kůži.
4. Pokud ses pořezal na noze, nevstupuj do vody, dokud se rána nezacelí.

... jsem si zadřel/a třísku

1. Ranku zakápní dezinfekcí.
2. Opatrně vyjmi třísku pinzetou. Nejde-li tříska vytáhnout, zkus ji vypíchnout špičkou vydezinfikované jehly.
3. Místo po třísce opět vydezinfikuj.

... mě píchla včela nebo vosa

1. Jsi-li alergický/á na bodnutí včelou, vezmi si léky, které bys měl/a mít pro tento případ s sebou. Pokud se ti neuleví, vyhledej s pomocí kormidelníka nebo kamaráda co nejdříve lékaře.
2. Opatrně vytáhni z ranky zbytky žihadla (u včely).
3. Místo vpichu vydezinfikuj Jodisolem.
4. Místo chlad' studeným obkladem; máš-li po ruce, tak Fenistil gelem.

... mi teče krev z nosu

1. Předkloň hlavu (pozor ať nezašpiníš své okolí).
2. Zacpi nosní dírky a počkej, dokud krvácení neustane (alespoň 3–5 minut).
3. Přikládej si studené obklady na týl a na čelo.
4. Hlavu nezakláníj, aby ti krev nenatekla do žaludku.

Uzly, které se neztratí

„Skaut,
který neumí navázat
přetrženou šňůru, svázat sátky nebo
uvázat alespoň jednoduchou trojnožku
ze dřeva, jako by nebyl. Skautky nevyjímaje.
Nauč se alespoň čtyři základní uzly, které se
ti budou hodit nejenom na skautských
akcích.“

Ambulanční spojka

Ambulanční spojkou svazujeme např. dvě stejně silná lana. Protože je plochá, používá se také na zavázání sátky při závěsu zlomené ruky, netlačí za krkem. Uzel není vhodný na svazování spoje, který musí zůstat za každé okolnosti pevný, ale pro běžné použití se velmi hodí.

Lod'kový úvaz

Lod'kový úvaz je posuvná lodní smyčka, která uzavírá oko na kůlu nebo kruhu. Posunuje se na provaze, kolem kterého je uvázána. Spolehlivě udrží pramici i Alíka. Pomine-li tah, snadno se rozvazuje, zvláště, je-li volný konec zakončen ohybem jako zámek.

Škotová spojka

Název škotová spojka pochází z přivazování cípů škotové plachty. „Škoták“ se nejlépe hodí ke spojení dvou provazů stejného průměru, materiálu i vlastností. Můžeš s ním také přivázat dva vlasce nebo lanko ke stánové celtě, pokud se na ní roztrhne plátěné oko. Uzel se celkem snadno rozvazuje, i když byl silně zatažen, a neničí lana.

Lodní smyčka

Tzv. loďák se bude hodit vodákům nebo rybářům, protože se používá na přivazování lodí ke kůlu, ale nejen jim. Můžeš s ním totiž napínat prádelní šňůry, začínat a končit křížovou vazbu při táborových stavbách. Kromě toho se ale používá u svazování vázaných staveb nebo při napnutí lana mezi stromy. Smyčka se lehce váže, spolehlivě drží a snadno se rozvazuje.

Dřevařská smyčka

Další jednoduchý uzel, který využiješ, až se budeš s oddílem učit vázané stavby nebo dobře poslouží k vypnutí lanka při stavbě přístřešku. Již jméno smyčky prozrazuje, že se často používá při těžbě dřeva a jeho dopravě, respektive stahování z lesa. Je to nejjednodušší způsob, jak připevnit lano ke kmenu, větvi, trámu potrubí či jiným podobným břemenům.

Pozvání na skautskou stezku

Rozhodl/a ses složit svůj skautský slib, který tě bude provázet na další skautské stezce. Je důležité vědět, že složení skautského slibu nepůde v první řadě bez tvého osobního rozhodnutí, že se jím chceš zavázat k naplňování skautských hodnot v něm vyjádřených.

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe

- sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
- plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
- duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.

(K tomu mi dopomáhej Bůh.)

Slib složen dne: .....

Můj podpis: .....

Podpis kapitána oddílu: .....

„Oba nás
těšilo tě provázet
tuhle knížekou! Přejeme ti na
tvé cestě hodně sil a radosti.
Drž se a ahóóó!“

Ted' už jsi členem skautského hnutí se vším, co k němu patří. Na kroji se ti nad srdcem pro připomínku tvého slibu vyjímá lilie, tvoji skautskou příslušnost vyjadřuje i znak mezinárodního skautského hnutí na tvém pravém rukávu. Vydáváš se na skautskou stezku, na které potkáš spoustu přátel. Naučíš se mnoho věcí, které tě připraví pro život, zažiješ velké množství příhod, na která budeš dlouho vzpomínat. Po cestě narazíš na spoustu překážek, obtíží a nejednoduchých věcí. Ale správní skauti a správné skautky to s pomocí svých kamarádů v oddíle určitě zvládnou.

Autor: Barbora Tichavová – Rozárka, Vladimír Cvrček – Vezír

Spolupracovali: Martin Hovorka – Maho, Ondřej Kupka – Dick, Pavel Bár – Pavlík

Fotografie: Jan Bičovský – Chose, Tomáš Nechvátal, archiv TDC a HKVS

Ilustrace: Milan Lesniak – Barva

Jazyková korektura: Veronika Maxerová – Červa, Michaela Čákrťová, Jan Hazlbauer

Odpovědný redaktor: Roman Šantora – Bobo

Grafická úprava a DTP: Lucie Ernestová, Gao

Vydal:

Junák – svaz skautů a skautek ČR
Tiskové a distribuční centrum
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
jako svou 146. publikaci
Praha, 2009

Vytiskla tiskárna Retip

Náklad: 3000 ks

1. vydání

ISBN 978-80-86825-41-0

Nováček je tvým průvodcem při poznávání skautingu. Pomůže ti seznámit se se vším, co budeš pro začátek ve skautském oddíle potřebovat – se skautskou myšlenkou, tvou posádkou a oddílem a se základními skautskými dovednostmi. Splnění Nováčkovské zkoušky, kterou naleznáš uvnitř Nováčka, ti otevře cestu ke skautskému slibu a ke skautské stezce.

Po splnění Nováčkovské zkoušky tě čeká svět čtyř živlů, kterým povede tvoje skautská stezka plná dobrodružství, objevování, poznávání a vlastního rozvoje.

